

Români din toate țările, uniți-vă în cuget și simțiri !

Decembrie 1987. Anul XVI. Nr. 186.

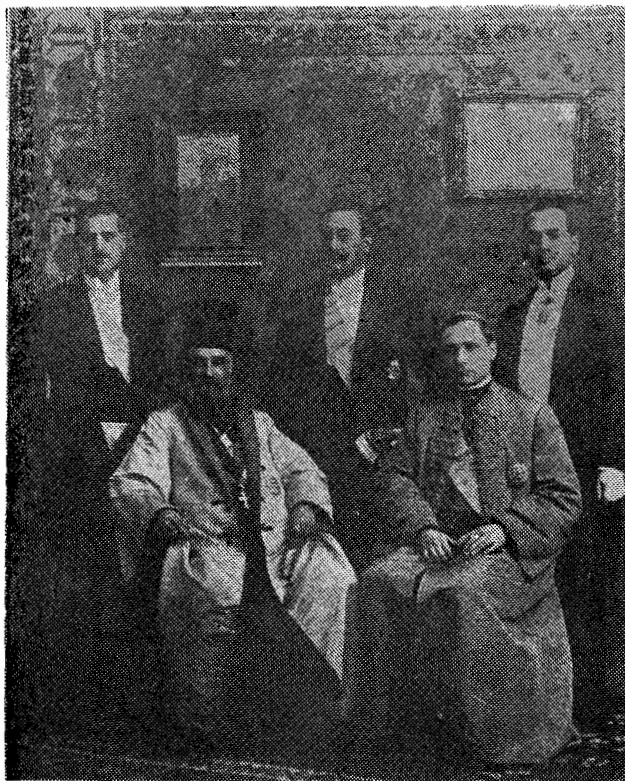
EUROPA SI NEAMUL ROMANESC

FOAIA MISCARII ROMÂNE PENTRU UNITATEA EUROPEI

Rezoluția Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia adusă la București

Votată în unanimitate de cei 1.228 deputați întruniți în memorabila zi de 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, și aclamată de peste 100.000 de Români veniți în istorica cetate pentru a-și afirma vrerile, Rezoluția de unire a fost adusă la 13 decembrie în București, spre a fi predată conducătorilor Statului român.

Delegația desemnată de Marele Sfat Național pentru a îndeplini această misiune a ajuns în Gara de Nord din București în seara zilei de 13 decembrie, unde a fost întâmpinată de membrii guvernului, de ofițerii batalionului ardelenesc «Avram Iancu», de reprezentanții Consiliului comunal al Capitalei, de un numeros public. O gazetă menționa: « La intrarea trenului în gară toată lumea a izbucnit într-un «Ura» formidabil. Se auzeau strigăte: «Trăiască frații noștri! Trăiască Ardealul!». Cuvântările de bun-venit au fost rostite de ing. C. Hălăuceanu, primarul Capitalei. A răspuns Miron Cristea. La ieșirea din gară, o mare mulțime de

Decembrie 1918. Membrii delegației care a dus la București Actul de unire a Transilvaniei cu România: episcopii Miron Cristea și Iuliu Hossu, Vasile Goldiș, Alexandru Vaida Voievod, Caius Brediceanu.

oameni «a făcut o primire entuziastă iubiților oaspeți», după cum consemna un martor ocular.

A doua zi dimineată a avut loc ceremonia oficială. În cuvântul său, Vasile Goldiș a spus: «Românii din Transilvania, Banat și Țara Românească, adunați prin reprezentanții lor la Alba Iulia, în ziua de 18 noiembrie /1 Decembrie 1918, au decretat unirea acestor teritorii cu Regatul Român». În continuare el a arătat că Unirea este «o cerință a istoriei, fiindcă neamul românesc, de la zămislirea sa și până astăzi, a rămas unul și același etnicește nedespărțit», iar prin actul de la 1 Decembrie «se rectifică o mare greșeală a istoriei». Totodată, Unirea răspundea «necesităților civilizațiunii omenesti», fiind o expresie a concepției democratice privind dreptul popoarelor al autodeter-

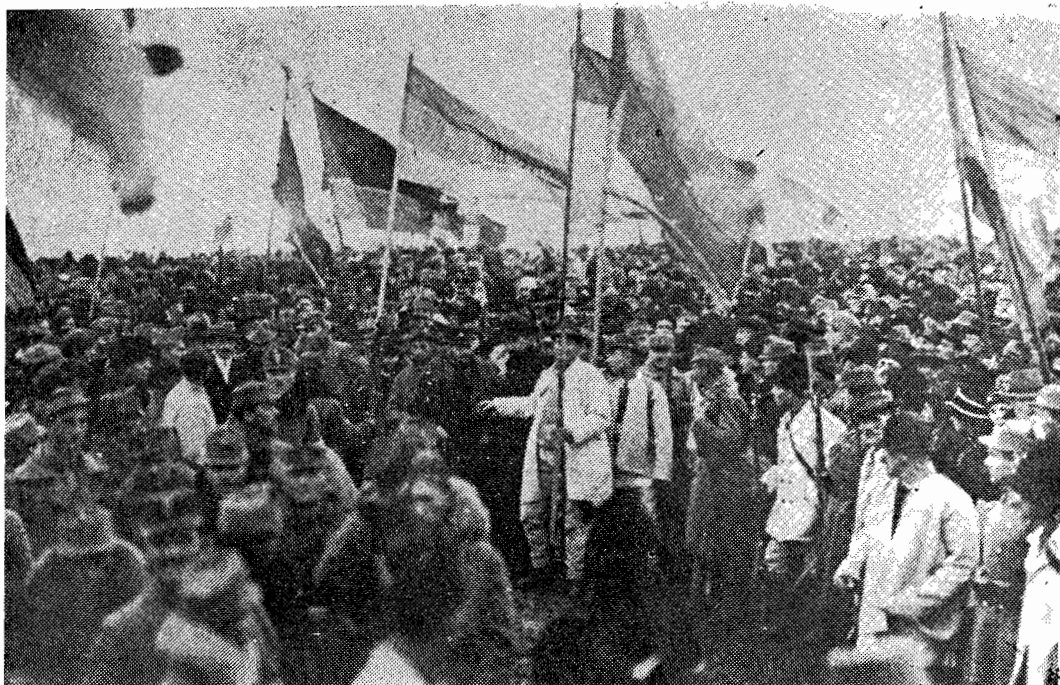
minare. Marele patriot și cărturar a conchis: «Feriți suntem noi, Românii de astăzi, că prin noi istoria săvârșește actul măreț al Unirii tuturor Românilor într-un singur stat».

S-a dat apoi citire Rezoluției de Unire, votată la 1 Decembrie 1918 - scrisă pe un «admirabil pergament». Primirea acestui document avea o semnificație deosebită, și anume recunoașterea oficială a Unirii, care avea să fie confirmată prin Decret la 24 decembrie 1918.

La banchetul oferit de guvern în cinstea delegației ardelenе, președintele Consiliului de Miniștri al României a spus: «De o mie de ani vă așteptăm, și ați venit ca să nu ne mai despărțim niciodată. Sunt clipe în viața unui neam de fericire atât de mare că răscumpără veacurile întregi de dureri. Bucuria noastră nu e bucuria unei singure gene-

Citirea în fața poporului a hotărârilor luate de Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

1 Decembrie 1918 - Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

rații, ea e sfânta cutremurare de fericire a întregului popor românesc, care de sute și sute de ani a stat sub urgia soartei celei mai cumplite, fără a pierde credința lui neștrămutată în această zi ce ne unește și care trebuia să vie, care nu se putea să nu vie».

Dintre manifestările desfășurate cu prilejul prezentării Rezoluției de unire, cea mai impresionantă a avut loc la statuile lui Mihai Viteazul și Gheorghe Lazăr, în ziua de 15 decembrie. Piața Universității era literalmente inundată de lume - bărbați și femei, tineri și bătrâni, muncitori, funcționari, profesori, studenți, elevi - venită să aclame actul unirii; se reedita, în capitala României, impresionanta atmosferă de profundă vibrație patriotică ce domnise la Alba Iulia cu două săptămâni înainte.

Cuvintele unui participant - care vesteau marea și indestructibila Unire a Transilvaniei cu România - au fost întâmpinate cu un torent de urale, izbucnite din pieptul zeci-

lor de mii de bucureșteni. Tălmăcind sentimentele tuturor, primarul C. Hălăuceanu a afirmat: «Astăzi, înălțându-ne gândurile spre slăvitul voievod Mihai Viteazul putem să-i spunem: *De-acum odihnește-te în pace, Mărite Doamne. Porunca Măriei tale s-a împlinit*».

Trăind cu intensitate acele clipe istorice, masele și-au exprimat entuziasmul și bucuria într-o formă atât de specific românească: au încins o imensă horă în Piața Universității. O horă dintre acelea despre care Lucian Blaga scria că-și «spârgea cercul încolăcindu-se în spirală, după modelul nebuloaselor cerești ce încearcă o nouă închegare și un nou echilibru». Și într-adevăr, după veacuri de suferințe și lupte, în acel memorabil an 1918 se înfăptuia Marea Unire a tuturor Românilor.

Prof. IOAN SCURTU

ARGUMENTUL ISTORIC C A R E I

În fiecare an, în fiecare lună, în fiecare zi de 25 octombrie, acolo, la miazănoaptea pământului românesc, la Carei, acolo unde în acea zi s-a dat ultima luptă pentru eliberarea ultimei brazde de pământ românesc, acolo la Carei s-a întemeiat un argument al nostru, un argument istoric.

Din fiecare brazdă de pământ a respirat atunci, la 25 octombrie, sentimentul adânc al biruinței noastre împotriva celui mai întunecat puhoi al istoriei pe aceste locuri, puhoiul fascisto-horthyst. Acolo la Carei, acolo unde noi eram din începuturi de lume mai ai noștri, acolo unde aveam pavăză toate satele îmbucurate de moștenirile lor cele vechi, arcuite în cuvânt de înălțare românească, acolo s-a rostit, în acea zi de 25 octombrie 1944, cel mai puternic argument al istoriei noastre: «Aici suntem de când veciile!». Aici, de nu se știe când, «apele făceau satele» și le îmbrăcau în datina muncii, a graiului celui ales, a omeniei fără egal, primindu-i după legea veche o moșilor-strămoși, și pe alții în preajma noastră. Niciodată cu ură, niciodată cu gând viclean, ci cu puterea cea mare a omului din om. Și n-a fost așezare omenească, n-a fost drum cu oameni, n-a fost sat și oraș, din acest nord-vest românesc, care să nu fie treaz la ceasul împotrivirii, arătând lumii că acest nord-vest de țară a fost smuls și rupt într-o noapte din trupul țării, printr-un dictat rușinos, «Dictatul de la Viena».

«Până la Carei, până acolo vom ajunge», așa a rostit sublocotenentul Victor Mărcuș din Lechința, căzut cu tricolorul înfășurat pe piept, așa a rostit sergentul Gheorghe Mănescu din Vălenii de Munte, intrând în unghiul mort, apoi ceilalți, caporalul Pânzaru, apoi eroul Gheorghe Negomireanu din Gorj, eroul Nămoilă din Caraș-Severin, eroul locotenent colonel Teofil Moldovan și soldatul Constantin Tebeica, și toți ceilalți 90 de eroi căzuți la Carei, și cei 5 eroi de la Tiream, lângă Carei, și cei 13 eroi de la Ghenci, tot lângă Carei, și mulți alții.

La Carei, pe locul unde o grenadă a secerat viața a 15 soldați români, sculptorul Vida Gheza a tăiat în piatră *Monumentul ostașului român*, în fața căruia, la fiecare 25 octombrie, se adună, din suferința răbdării trecute, înlăcrimata bucurie a victoriei, poate nicăieri mai prețuită ca aici. Acesta este argumentul istoric: Carei.

Au fost culese în acești ani argumentele în eternizarea eroilor căzuți pentru eliberarea ultimei braze de pământ românesc. Au mărturisit despre această continuă luptă a eliberării cei aflați atunci în luptă. O spune Ioan Pascu: «Dar până să ajung la Carei, am eliberat cu unitatea mea Căuașul, satul meu natal». Căuașul e la 8 km de Carei. O spune sublocotenentul Boțan, din Marna, care se află la 5 km de Carei. O spune locotenentul în rezervă Dumitru Stănică și plutonierul Gheorghe Amăriuței, și toți ceilalți, intrați sub ierburile toamnei la Carei.

În acea zi de 25 octombrie 1944, s-au înălțat, ca semn al Victoriei, trei steaguri românești la Carei: de către sublocotenentul Ionescu Nicolae, pe balconul primăriei, apoi el s-a dus mai departe și a murit în Cehoslovacia; de către sublocotenentul Nicolae Iăncuț, la gară, și de către sergentul Gheorghe Ciura, pe castelul din parc.

Ne întoarcem în fiecare an, în fiecare zi de 25 octombrie, acolo în miazănoaptea pământului românesc, la Carei, acolo unde, în acea zi, s-a dat ultima luptă pentru eliberarea ultimei brazde de pământ românesc, acolo unde s-a întemeiat un argument al nostru, argumentul istoric.

VASILE VETIȘANU

Il popolo romeno rappresenta la civiltà di Roma in Oriente

... è stata questa fedeltà alle origini uno dei motivi fondamentali che mi hanno legato con la mente e col cuore al popolo romeno. Avvicinatomi a lui come studioso di lingua e di etnografia, rami di cultura che hanno occupato la mia attività per tutta la vita, mi sono sentito attratto e legato ai Romeni anche e soprattutto da altri interessi, anzi da altri sentimenti. Studiandone la storia politica e culturale, ma più ancora avvicinandomi alle persone di tutte le classi sociali e specialmente alle più umili, ho potuto constatare che quel popolo è l'unico che rappresenta la civiltà di Roma in Oriente e la rappresenta in modo così profondo da influenzare in favore della civiltà latina tutti i paesi vicini.

Nei miei lunghi e frequenti viaggi in tutte le parti della Romania, anche le più sperdute e isolate, ho potuto constatare che nelle zone di confine coi villaggi slavi, magiari e turco-tartari la lingua più usata tra i villaggi di confine è la romena e quando la donna romena entra in famiglie ungheresi o slave tutto diventa romeno nella lingua, nei costumi, nelle festività. Ho notato questo con grande attenzione e lieta sorpresa soprattutto nel Banato, nella Dobrugia, nella Bessarabia meridionale. Ciò sta a dimostrare la superiorità della civiltà di questa isola latina di fronte alle altre che la circondano.

Ma quello che più caratterizza le origini latine di quel popolo, che ha saputo mantenersi sentinella avanzata dell'Occidente nei secoli più bui delle invasioni, delle lotte, delle occupazioni, è la «*humanitas*», la *omenie*, che mi ha conquistato fin dai primi contatti e mi ha indotto a frequenti e lunghe, direi quasi esplorazioni attraverso tutto il paese.

A questo proposito mi sia permesso di rievocare un episodio che mi è rimasto più impresso fra i tanti che potrei raccontare. Durante un viaggio in treno da Iasi a Bucarest, parlai a lungo con una popolana di mezza età che, avendole io detto che ero italiano e vedendo che avevo un biglietto circolare e potevo interrompere e riprendere il viaggio a mio piacere, tanto insistette perché scendessi alla prossima stazione per essere suo ospite.

Dapprima rifiutai cortesemente perché ero atteso a Bucarest per un convegno urgente, mai poi comprendendo il piacere che avrei fatto a quella buona donna e pensando che avrei potuto giungere in tempo ugualmente dopo una breve sosta, accettai e scesi con lei. La sua casa, poco distante dal paese, era di aspetto contadino, tutta di legno, con un ampio cortile popolato da numerosi e vari animali. Con lei e i suoi figli mangiammo la *mămăliguță* col formaggio bianco e bevemmo bevande e liquori che essa stessa aveva estratto dai suoi frutti. Quando dovetti andarmene per recarmi a Bucarest, ricordo bene che essa mi abbracciò commossa con le lacrime agli occhi e mi disse: «*Tu care sosești din Italia, mare și frumoașă, ești o rudă mare a noastră. Roma mamă și Traian tată al tuturor Românilor*». E la protagonista di questo episodio non era un'intellettuale di città, infranciosita, come si usava a quei tempi, o un noto politico, ma una semplice comune contadina. Questa *omenie* soprattutto spiega come e perché io abbia dedicato gran parte dei miei anni migliori di studioso alla lingua e alla letteratura del popolo romeno...

Prof. GINO LUPI

(Da *Messaggio ai Romeni dell'Istituto delle Ricerche di Freiburg...*, in «Buletinul Bibliotecii Române», vol. IX (XIII), Serie nouă, Freiburg i.Br., 1982, pp. XI-XIII).

Il Beato Card. Andrea Carlo Ferrari

Il prof. Costantino Dragan, presidente della Fondazione Europea Dragan e del Centro Unesco di Milano, ha partecipato ad alcune delle celebrazioni dedicate al nuovo beato, il Cardinale Andrea Carlo Ferrari arcivescovo di Milano.

Pubblichiamo alcuni cenni biografici del cardinale elevato agli onori degli altari, come lo fu qualche anno fa il Beato Geremia da Valacchia, le cui reliquie si trovano nel monastero dei Padri Cappuccini di Napoli.

Nacque a Lalatta, frazione di Pratopiano, nella diocesi di Parma, il 13 agosto 1850. Nel 1861 fu accolto nel Seminario di Parma per i primi studi ecclesiastici. Il 20 dicembre 1873 fu ordinato sacerdote e il 21 dello stesso mese celebrò la sua prima Messa.

Nel febbraio 1874 fu nominato Delegato vescovile (ufficio di parroco) di Mariano, paese presso Parma. Nel 1877 divenne rettore del Seminario, dove insegnò teologia fondamentale, storia ecclesiastica e teologia morale. Nel 1885 pubblicò una *Summa theologiae dogmaticae generalis* (2^a ed 1883; 3^a ed. 1894). Il 29 maggio 1890 venne eletto vescovo di Guastalla e fu consacrato a Roma. Il 29 maggio 1891 venne trasferito alla sede di Como dove si distinse per lo zelo che lo portò a visitare tutta la vastissima diocesi. Nel concistoro del 18 maggio 1894 fu creato Cardinale prete e il 21 dello stesso mese nominato Arcivescovo di Milano. Fu allora che assunse accanto al suo nome di Battesimo, Andrea, anche quello di Carlo, in onore di S. Carlo Borromeo.

Nel marzo del 1895 iniziò la prima visita pastorale all'arcidiocesi, che ripeté cinque volte, non trascurando le parrocchie alpine. Durante le visite rivolgeva più volte la parola ai fedeli, faceva l'esame della dottrina cristiana ai fanciulli, amministrava la Cresima e distribuiva l'Eucaristia, spesso consacrava chiese. Celebrò il sinodo diocesano, che non si teneva dal 1687, nel 1902 e ancora nel 1910 e nel 1914 mentre nel 1906 adunò il concilio provinciale. Organizzò inoltre diversi congressi. Nel 1913 promosse le «Settimane Costantiniane» a ricordo del centenario dell'editto di Costantino.

L'arcivescovo Ferrari s'interessò anche ai problemi sociali ed in omaggio all'enciclica di Leone XIII *Rerum novarum* istituì in seminario la cattedra di economia sociale. Sotto il suo impulso il clero si dedicò con entusiasmo alle opere sociali (casse rurali, società di mutuo soccorso, leghe operaie, agricole ecc.). Anche la stampa cattolica diocesana ebbe le cure dell'arcivescovo: essa era rappresentata da due quotidiani in lotta fra loro: *L'Osservatore Cattolico*, fondato e sostenuto da d. Davide Albertario e *La Lega Lombarda*, che si diceva di tendenza non intransigente. Il Cardinale Ferrari tentò la fusione dei due giornali con la fondazione de *L'Unione*, che si chiamò poi *L'Italia*.

Durante la campagna antimodernista il cardinale, così ossequiente alle direttive della S. Sede, fu sospettato di deviazionismo e, come tale, pubblicamente attaccato da intransigentissimi giornali cattolici quali *La Riscossa* di Vicenza e *La Liguria* di Genova; nell'accusa vennero coinvolti il seminario e il clero; né le precisazioni dell'arcivescovo, né le lettere di molti vescovi e cardinali servirono a chiarire l'equivoco; il cardinale allora si chiuse nel silenzio e nella preghiera, aspettando che l'ora delle tenebre passasse. Il nuovo pontefice Benedetto XV consolò l'arcivescovo, ma ormai un'altra tribolazione aveva colpito il Ferrari: la prima guerra mondiale, che intralciava l'opera di riordino dell'arcidiocesi. Durante il periodo bellico il Cardinale si dedicò alla più attiva carità verso gli orfani, le vedove, le famiglie disagiate, i soldati, i prigionieri e nella ricerca dei dispersi. Si dissipò anche quel pregiudizio che

faceva apparire il Ferrari come antipatriota, perchè sempre rigorosamente ligio a tutte le disposizioni pontificie nel conflitto per la «Questione romana».

Dopo la guerra comparvero i primi sintomi della malattia che lo doveva condurre alla morte. L'Arcivescovo tentò di lavorare fino all'ultimo e quando dovette mettersi definitivamente a letto, il popolo milanese si recò in pellegrinaggio alla sua stanza per ricevere ancora una volta la benedizione del suo pastore. Morì santamente al tramonto del 2 febbraio 1921 e fu sepolto nel Duomo presso l'altare Virgo Potens.

Negli ultimi tempi della sua vita attese alla costituzione dell'Università Cattolica e alla fondazione di quell'opera di assistenza sociale che da lui prese nome: L'Opera Cardinal Ferrari.

Prof. Costantino Dragan all'esposizione organizzata in onore del Beato Andrea Carlo dal Centro Cardinal Ferrari in collaborazione con il Centro Unesco di Milano.

Nel 1951 fu iniziato, presso la curia arcivescovile, il processo canonico per la beatificazione. Il Card. Schuster così si esprime in un discorso: «Se ancora vigesse l'antica disciplina ecclesiastica, che permetteva ai fedeli, cioè alla Chiesa vivente, la canonizzazione dei Santi, certo a quest'ora il Card. Ferrari lo vedremmo sollevato alla gloria degli altari...». L'introduzione della causa presso la S. Congregazione dei Riti a Roma fu firmata da Giovanni XXIII l'11 febbraio 1963 e sottolineata da un discorso elogiativo. Seguirono due processi, nel 1964 e nel 1965. Nel 1965 la salma viene esumata e la si trova intatta. Viene deposta in una bara nuova e sepolta dove era prima, cioè in Duomo.

Viene ordinato un ampio studio storico. Il 1 febbraio 1975 si riconosce l'eroicità delle sue virtù e dichiarato «Venerabile». Il 1 luglio 1986 vengono riconosciuti i suoi miracoli.

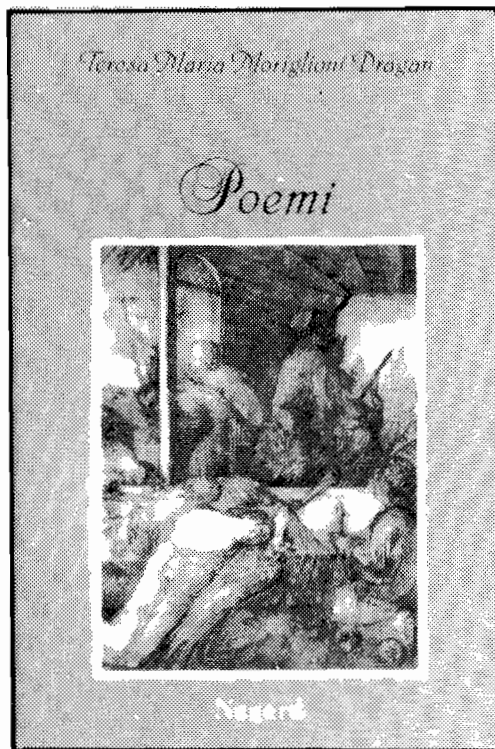
Viene fissata la beatificazione per il 10 maggio 1987 in piazza S. Pietro a Roma. Il 21 gennaio 1987 viene riesumata di nuovo la salma, ancora intatta. Viene collocata in un'urna trasparente e riportata - dopo la beatificazione - nel Duomo di Milano per la venerazione dei fedeli.

ACQUEFORTI E POEMI

SIGNORE E SIGNORI,

A nome della Fondazione Europea Dragan e del suo Presidente, mi sia consentito rivolgere un cordiale benvenuto a tutti i presenti che hanno voluto cortesemente partecipare a questa nostra iniziativa - direi duplice iniziativa artistica e culturale - della Mostra di acqueforti di Alessandro Filip e della presentazione del libro di poesie della compianta Teresa Moriglioni Dragan. Alcune persone qui presenti a questa nostra manifestazione si chiederanno forse il perchè della concomitanza delle due iniziative.

Alcuni anni fa, la compianta Teresa Dragan aveva fatto la conoscenza in Romania di questo giovanissimo artista romeno ed era rimasta profondamente colpita dal fatto che la sua produzione poetica avesse suscitato un'interpretazione grafica così fedele e tanto suggestiva da parte del giovane artista. Alessandro Filip aveva intuito non soltanto il senso delle poesie, ma anche e soprattutto il loro profondo contenuto. La rappresentazione grafica non illustrava soltanto le poesie, ma interpretava alcune idee che superavano addirittura ciò che la poetessa stessa intendeva esprimere.

Un angolo della mostra

Veduta della Sala alla presentazione
del volume «Poemi»

Sotto il titolo «Acqueforti illustranti pensieri poetici», il giovane Alessandro Filip presenta in questa sede (gentilmente messa a nostra disposizione dal Circolo Culturale San Protaso) una Mostra di incisioni. All'inaugurazione di questa Mostra, seguirà la presentazione del libro «Poemi» da parte del Dott. Umberto Sozzi, amico di lunga data della famiglia Dragan, e del Dott. Sabino d'Acunto, venuto appositamente da Isernia con la sua gentile consorte.

Alessandro Filip ha ricevuto nel 1979 il premio UNICEF per le arti grafiche e nel 1986 divenne membro dell'International Graphic Art Foundation degli Stati Uniti d'America.

A proposito di questo giovane artista romeno, vorrei terminare la mia breve introduzione ricordando che la compianta Teresa Moriglioni Dragan, nella sua ultima apparizione in pubblico, avvenuta a Milano il 26 gennaio 1986, si era espressa nei seguenti termini particolarmente significativi:

«non posso concludere senza riconoscere che, mediante la sua tecnica e la sua prodigiosa immaginazione, Alessandro Filip ha intuito non solo ciò che è visibile nei miei versi, ma anche la mia reazione di difesa e le sfumature segrete della mia vita spirituale che ho cercato di proteggere con cura da ogni discrezione».

Grazie della vostra cortese attenzione.

EMILIO DAVANZO

(Allocuzione pronunciata dal Signor Emilio Davanzo, Direttore della Fondazione Europea Dragan, all'inaugurazione della Mostra «Acqueforti illustranti pensieri poetici» di Traian Alexandru Filip ed alla presentazione del libro «Poemi» di Teresa Maria Moriglioni Dragan, avvenute il 14 novembre 1987 presso il Centro Culturale San Protaso, Milano).

OMENESUL

Continuare din numărul precedent

CUANTA UMANA

Între lumea atomilor și a stelelor se situează un univers al omenescului. Omul, descoperind esențialul vieții, confruntă lumea sa lăuntrică cu existența din afară. Dialectica subiect - eveniment împrăștează umanul și angajează astfel ființa. Atunci, ce este această cuantă și ce legătură se poate stabili cu lumea omenescului?

Fizica secolului XX, după cum notează George Gomow în opera *Treizeci de ani care au zguduit fizica*, este revoluționară. Pe lângă teoria relativității a lui A. Einstein, avem și teoria cuantică a câtorva oameni de știință începând cu Max Planck. Acesta a presupus energia radiantă în formă de porții discrete, denumindu-le cuante. Teoria Planck-Bohr, ca și cea a lui Schrödinger-Heisenberg, să nu se inspire întru lămurirea lumii interioare?

A. Einstein și L. Infeld au arătat că deseori unele creații într-o ramură a științei sunt aplicate cu succes și în altă ramură. Căutăm să extindem ideea și la alte discipline, însă nu prin aplicare mecanică, ci pentru deschideri de orizonturi, îndemnuri pentru descoperirea de noi interrelații. Nu este vorba de transmutarea soluțiilor, ci de noi puncte de vedere.

Vom încerca să definim cuanta umană alături de cuanta de energie, fapt care încă nu s-a întezărit. Realitatea existentă a specificului omenesc pulsând în fiecare clipă, dă naștere la dinamismul vieții. Dincolo de dimensiuni, cantități materiale, ne preocupăm de însușiri, sensuri, semnificații, oportunitatea intervenției, reflectarea esențialului. Valorificarea reiese din relațiile combinațiilor, din însuși procesul evoluției, chiar a propriei deveniri. Măsurători sau aprecieri?

Pentru cunata fizică sunt mărimile fizice, pentru cea umană, cu efectul funcțional, avem aprecierea. Se înțelege că este prematur să stabilim caracterul corpuscular ori ondulatoriu al cunatei umane, când pur și simplu constatăm efectul funcțional al procesului psihic în cadrul unitar al omenescului individual. Să mai reținem că umanul global asigură unitatea procesualității interne (o tehnologie sui generis), un aport valoric. Rămânem în așteptare până când cercetări științifice vor aduce precizări.

Prin urmare, acceptăm cuanta umană prin aprecieri asupra efectului funcțional. Se impune să-i urmărim puterea funcțională în combinațiile complexe ale lumii interne. Să cerem prin interdisciplinaritate să se studieze complexitatea nedescifrată a combinațiilor cu funcțiile psihice și intervențiile subteranului psihic.

Expunerea noastră vrea să anticipeze, fiind o contribuție la conceperea noului tip uman întrevăzut pentru secolul următor. În acest mod de a vedea, informațiile joacă un rol important. Odată selectate din fluxul informațional, ele intervin în procesualitatea lumii interne. Interacțiunea funcțiilor produce efectul cuantic. Așadar, combinarea părților componente ale specificului omenesc dă naștere la cuante, la efecte funcționale, în lumea lăuntrică a ființei. Această lume cuprinde o parte din fluxul informațional prin datele trimise subiectului. Prelucrarea lor în interiorul ființei dă sinteza pentru conștiință și astfel sunt prezentate în stările în devenire. Fiecare prefacere din lumea internă a unui individ este diferită de cele anterioare, ca și de cele ale altor indivizi. Acest întreg proces îl înglobăm în cunatificare. Aceasta nu înseamnă parcelare, măsurare, ci și calitativizare, valorificare spre apogeul ei: creația. Așa se explică și superiorizarea calitativă, adică valorificarea insului. Convenim să spunem astfel, pentru că nu putem stabili legi și nici reguli, deoarece efectul funcțional al Totului uman este de fiecare dată individualizat, deci cuantificat.

Se impune a arăta, chiar și în treacăt, cum stă cuanta umană față de cuanta energiei.

Analogia între cele două cuante ar fi:

Energia W	Umanul global Ugl
Cunata de energie W_i	Cuanta umană U_i
Constanta Planck h	Constanta umană a
frecvența ν_i	efect funcțional q_i
$W_i = h \nu_i$	$U_i = f(a, q_i(t))$

Dacă în cazul cuantificării energiei (W) constanta Planck (h) este aceeași pentru toți fotonii $W_i = h \nu_i$, în cazul ființei noastre constanta umană a variază de la om la om, datorită funcționalității omenescului individualizat.

$$U_i = f(a, q_i(t))$$

Dacă în cazul cuantei de energie W_i frecvența ν_i este constantă în timp, în cazul cuantei umane U_i efectul funcțional q_i , corespunzător fiecărei componente a umanului, variază cu starea de trăire.

Pe noi ne interesează lumea interioară a umanului.

Dacă ne-am restrâns cu cercetarea la efectul funcțional, atunci cuantificarea se referă pregnant la calitate. Doar acceptarea, respingerea, amânarea, convingerea dovedesc scopul calitativizării urmărit de laboratorul sui-generis al lumii interne. Astfel efectul cuantic, prin procesul totalizării umanului global, se leagă de mișcare, bucurii, necazuri, într-un cuvânt de viață.

Prin practica vieții verificăm concepția științifică. Căutăm, cu ajutorul cuantelor, să explicăm faptele eroice ale ostașilor pe câmpul de luptă (1). Problema are aspecte ce necesită analize.

Termenul de cuantă umană, pentru a fi încetățenit în psiho-sociologie, are nevoie de recunoașteri. Să ne întoarcem puțin înapoi, spre a stabili necesitatea de a găsi diferențierea între cuanta umană și celelalte de care se vorbește azi. Putem spune că în realitatea vie a umanului avem de-a face cu semnificații și sensuri. Prin autoanaliza clipei de trăire ne dăm seama de ce se petrece cu întreaga ființă și deci experimentăm într-un fel lumea realului uman.

Efectul funcțional cuantic al omenescului se produce într-un câmp, să-i zicem uman, fără să știm însă dacă este analog celui electromagnetic, nuclear sau gravitațional.

Sigur că umanul superiorizat aparține nedimensionabilului. Avem de a face cu o lume spațială și de aceea cuanta nu poate fi corpusculară și nici numai ondulatorie. Bohr a spus că unda și corpusculul sunt aspecte «complementare» ale realității (2).

Complementaritatea imaginată constituie, prin susțineri reciproce, un înțeles mai cuprinzător. Această interpretare, adaugă Louis de Broglie, extinsă la toate radiațiile, nu are un caracter definitiv. Broglie vorbește (3) de asocierea undelor la particulele în mișcare. Astfel ajungem la suprapunerea undei cu corpusculul sau la încorporarea lui? «Teoria cuantelor operează sinteza dialectică între continuu și discontinuu» (4).

Noi concepem referirea cuantei umane la funcționalitate. Modul de a fi al cuiva se va caracteriza prin cuanta efect.

Cuanta umană, ca efect al funcționalității lumii interne exprimă vitalitatea substanței umane, ceea ce nu este temerar când Niels Bohr a spus: « electronul este unul din constituenții tuturor substanțelor ». Este firesc ca ea, cuanta, aparținând omenescului să se găsească în constelarea interioară, în laboratorul acțional al omului. Imaginația științifică poate implica teoria și practica într-o ipoteză plauzibilă.

Efectele cuantice traduse practic pe intensificarea funcționalității lumii interne, chiar prin mobilizarea ființei întru capacitate sporită, ne dau ideea de contribuție la manifestarea subiectivității. Umanul global selectează informații din fluxul informațional, apoi le prelucrează prin procesualitatea lăuntrică; sinteza acestora se reflectă în conștiință și astfel conexiunea inversă o găsim în stările în devenire. De aceea cuanta-efect funcțional trebuie pusă în legătură și cu socialul. Când cibernetica operează cu psihicul și socialul, legătura între științe vine de la sine.

Conexiunea directă fiind psiho-socială învederează că dialogul lumii interne cu cea externă este indispensabilă. Prin aceasta se deschide ciberneticii un alt orizont fructuos, al sociologiei.

Iată de ce, când spunem cuantă umană, ne referim la o specifică acțiune a vieții omeștești. Cuanta umanului global caracterizează viața și chiar o reprezintă. Nu intrăm în cercetarea structurii atomice, a materiei vii, de pildă a creierului, a nervilor etc.; noi ne mărginim la efectul funcțional. Cercetând acest efect, dezvăluim ascunzișul puterii individuale și astfel înțelegem personalitatea, năzuințele ei, întreaga manifestare a omului în unitatea de viață. Conturăm umanul global, căpătăm expresie a întregului specific omenesc.

Umanul global asigură unitatea funcționării sale prin determinarea intervenției componentelor. Cea mai mică mișcare a umanului ne-o închipuim prin cuantă. Ființa este impulsivă prin dinamismul cuantic. Efectul cuantic este rod al conexiunii psiho-sociale. Dat fiind că efectul funcțional al specificului omenesc îl exprimă cuanta, înseamnă că urmărind-o, aflăm modul de a fi al omului. Cuanta fiind expresia umanului global în acțiune, reprezintă omenescul superiorizat, valoare nu dimensiune, deci rezultă că efectul funcțional operează și în creație.

Toate acestea ne îndrituiesc să susținem că starea dinamică a umanului este de gen cuantic, alcătuită fiind din efecte. Iar aceste efecte se nasc din trăiri, din conexiuni directe și inverse, din procesualități lăuntrice. Cuanta reprezintă o unitate în lumea umano-socială. Ea nu trebuie limitată la materie vie, ci la efectul ei. Și acest efect funcțional are un rol în determinarea subiectivității, diferențiind pe indivizi. Cuanta fiind proprie fiecărei ființe, particularizează funcționalitatea specificului omenesc și prin aceasta dă matricea personalității. Tocmai datorită acestui dinamic efect funcțional, oamenii nu numai că nu pot fi identici, ci se și capacitează. Atunci cu instrumentele tehnicii cum rămâne?

Aparatele sunt foarte valoroase, dar acest important ajutor nu trebuie să ne rețină de la cultivarea umanului global. Progresul științific pe bază de cântăriri și măsurători cu miligramul și milimetrul atinge culmi materiale ducând la viziuni deschizătoare de noi cercetări pentru științe. Acest înțeles, produs al umanului integral, trebuie continuu cultivat. Știința fiind efectuată de potențele creatoare ale umanului, se impune să avem grijă de dezvoltarea specificului omenesc.

O populație depășită de roboți nu este convenabilă, pentru că s-ar putea stânjeni ritmul ascensiv al progresului. Interesul prioritar și permanent în prevederea viitorului este să nu slăbim, ci să sporim capacitatea creatoare a omului.

Prin concepția unitară a umanului, deosebind-o de cea marțială a funcției (intelligență, rațiune etc.), evidențiem dinamismul cuantic ce impulsionează ființa, realizând îndrăzneala, chibzuința și bărbăția (5).

Independența și personalitatea ființei se afirmă prin lupta pentru progresul societății. Angajat astfel în viață, devii revoluționar chiar cu propria ta lume interioară. Când toți sunt animați de aceleași năzuințe, de la sine vine omenia, sinceritatea și ambianța pentru prosperitate. Perspectiva de viitor, în care insul să fie cu adevărat om, iar mulțumirea să rezulte din trăirea laolaltă, va dovedi că ne găsim pe drumul cel mai nimerit progresului uman. Imaginația ne ajută ca acest progres în culminația lui viitoare să pretindă aterizarea unui extraterstru pentru a se constata performanța atinsă de natura umană.

Dr. CONSTANTIN ATANASIU

NOTE

1. Situațiile de eroim relevă acțiunea umanului global. Așa, ostașul Motreanu, vânător de tancuri în al doilea război mondial, văzând cum tancurile inamicului îi distrugau pe ai lui, s-a repezit asupra unui tanc advers și a reușit ca, cu grenada sa, să-l scoată din luptă. Când a fost lângă tanc, misiunea s-a îndeplinit în două trei secunde. Motreanu a executat operațiile automat, pentru că umanul său global a funcționat uluitor de precis și rapid, fără să apeleze special la rațiune, intelligență, voință etc., ci totul a decurs conform planului ca expresie a unui întreg, cuprinzând și viața lui.

Un alt exemplu din al doilea război mondial, sergentul Boeriu, în patrulă de recunoaștere, reușește să-l descopere pe inamic și-i observă mișcările, dar un glonte dintr-o rafală a unei mitraliere dușmane lovește stomacul sergentului. Refuză să fie trimis la medic și cere să i se aducă imediat calul. Incalecă, pornește spre postul de comandă al comandantului de escadron, cu o mână ținându-și stomacul și cu alta frâul. După puțin timp, ia mâna de pe frâu și-și ține cu amândouă stomacul. Calul galopează spre postul de comandă. Ajunge, decalecă, este intins pe pământ, refuză evacuarea la spitalul de companie, raportează informațiile și moare.

În atari cazuri, umanul global, dominând și instinctele, creează unitatea funcțională a omenescului la un nivel atât de superior încât nu poți aranja pozițiile funcțiilor lumii interne pe valoarea contribuțiilor, ci a totului. Este omul adevărat.

2. Niels Bohr, *Fizica atomică și cunoașterea umană*, Trad., Ed. Științifică, București, 1969, p. 102.

3. Louis de Broglie, *Certitudinile și incertitudinile științei*, Trad., Ed. Politică, București, 1980, p. 29.

4. Edmond Nicolau, *Căutând realul*, Ed. Albatros, București, 1983, p. 316.

5. Aplicarea practică prin cercetarea faptelor de arme le-am expus din volumul *Umanul - dimensiune în luptă*, București, 1981, în special pp. 152-207.

PATRIARHUL ECUMENIC DIMITRIOS I ÎN VIZITĂ LA ROMA

În contextul raporturilor din ce în ce mai strânse dintre Bisericile Catolică și Ortodoxă s-a înregistrat un alt eveniment ce inspiră noi speranțe în împlinirea marelui dorințe a unirii creștinilor.

În perioada 3 - 7 decembrie 1987, Sanctitatea Sa Patriarhul ecumenic Dimitrios I al Constantinopolului, însoțit de o delegație, a vizitat pe Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul II și Biserica Romei. Aceasta este a cincia întâlnire dintre patriarhul Occidentului catolic și primul patriarh al Orientului ortodox. Prima a avut loc în ziua de 5 ianuarie 1964 - după 910 ani de la marea schismă din anul 1054 -, când fericiții și pururea pomeniții Papa Paul VI și Patriarhul ecumenic Athenagora I s-au întâlnit la Ierusalim. Atunci Athenagora, acest profet al zilelor noastre, întâmpinând pe Paul VI, a exclamat: Ne căutam unul pe altul și împreună am găsit pe Domnul. Așa a început dialogul dragostei, despre care mărturisește și cunoscutul volum *Pacificatorii*, publicat de Fundația Europeană Drăgan. A doua și a treia

Patriarhul Dimitrios și Papa Ioan Paul II

întâlnire au avut loc în anul 1967, la Istanbul și la Roma, când cei doi «făcători de pace» au afirmat că Bisericile noastre se recunoasc ca «Biserici surori». A patra întâlnire a avut loc în anul 1979, când S.Sa Papa Ioan Paul II a vizitat pe Patriarhul ecumenic Dimitrios I, la sediul său din Fanar. Cu acea ocazie s-a anunțat oficial începerea dialogului adevărului sau teologic, pentru care s-a constituit o Comisie mixtă internațională cu un număr egal de membri catolici și ortodocși.

Această vizită a Patriarhului ecumenic la Roma constituie, din punct de vedere formal, întoarcerea vizitei pe care actualul Papă i-a făcut-o acum opt ani.

Înaltul oaspete a vizitat mormântul Sfântului Petru din bazilica vaticană, a avut un lung colocviu cu Papa Wojtyła, a vizitat principalele bazilici romane și Coloseul, rugându-se pe pământul unde nenumărați martiri ai Bisericii nedespărțite l-au mărturisit pe Hristos cu prețul vieții lor.

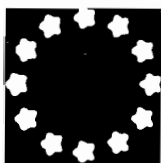
În ziua de duminică 6 decembrie, de sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae, cinstit atât în Orient cât și în Occident, Patriarhul ecumenic, cu delegația însoțitoare, a asistat la Liturgia euharistică săvârșită de Papa Ioan Paul II în bazilica Sf. Petru. Cu această ocazie, cei doi șefi de Biserici au exprimat bucuria pentru întâlnire, aleasă prețuire reciprocă și dorința de a face noi pași pe calea spre unire. În privința delicatei probleme a exercitării autorității în Biserică, cunoscută sub numele de primat papal, s-a exprimat, cum era de așteptat, diferență de păreri. Patriarhul de Constantinopol a definit cadrul și spiritul în care să se continue în viitor dialogul cu cuvintele Sfântului Pavel din Scrisoarea către Romani: Iubiți-vă unii pe alții cu iubire frățească, întreceți-vă în a vă cinsti reciproc; nu fiți leneși, ci fierbinți în duhul, slujiți pe Domnul, bucurați-vă în speranță, fiți tari în suferință, stăruiiți în rugăciune. După ce a exprimat bucuria că «ne aflăm tot mai aproape unii de alții», a pledat pentru întărirea legăturii dragostei, pentru intensificarea dorinței pentru împăcare și unitate și pentru susținerea dialogului teologic, desfășurat sub bune auspicii.

Din partea sa, Papa Ioan Paul II a afirmat că angajarea Bisericii Catolice în mișcarea ecumenică este ireversibilă. După ce a reamintit principalele etape ale reluării relațiilor dintre cele două Biserici, Sanctitatea Sa a ținut să afirme că «În decursul primelor secole... Scaunului Romei îi era recunoscut nu numai un primat de onoare, ci și o reală responsabilitate... pentru a favoriza menținerea comuniunii între toate Bisericile». Ca episcop al Romei, Papa se simte chemat să exercite un astfel de serviciu al unității. Bineștiind că lumea ortodoxă nu a acceptat nicodată această poziție, Papa a invocat pe Sfântul Duh «să lumineze pe toți păstorii și teologii Bisericilor noastre, ca să putem căuta, împreună, formele în care acest serviciu să poată realiza o slujire a dragostei, recunoscută de unii și de alții».

În declarația comună de la sfârșitul vizitei, semnatarii au afirmat că întâlnirea este un semn al frăției dintre cele două Biserici, au exprimat satisfacția pentru primele rezultate ale dialogului teologic, au invocat Duhul Domnului pentru a putea găsi soluțiile dificultăților ce împiedică încă deplina comuniune și au reînnoit angajamentul de a promova dialogul dragostei, înlăturând orice formă de prozelitism.

Observatorii au numit această vizită *istorică*. Semnificația sa crește în lumina orizontului larg al relațiilor dintre toți creștinii. De fapt, înainte de a veni la Roma, S.Sa Patriarhul Dimitrios I a vizitat toate Bisericile Ortodoxe - între care și pe cea Română, pentru care a avut cuvinte de apreciere -, iar de la Vatican a plecat la Londra, spre a vizita Biserica Anglicană, și la Geneva, pentru a lua contact cu Consiliul Ecumenic al Bisericilor.

Vizita Patriarhului ecumenic la Roma, împreună cu celelate vizite pe care le-a făcut în acest an, constituie o prețioasă contribuție la apropierea creștinilor, la afirmarea dorinței de unitate în Hristos, în perspectiva apropierii tuturor oamenilor.

GÂNDURI PE TEMA BASARABIEI de Onisifor Ghibu

Continuare din numărul precedent

DEPOZITII ÎN FAȚA TRIBUNALELOR LĂPUȘNA ȘI IAȘI ÎN PROCESUL DE CALOMNIE PRIN PRESĂ INTENTAT CONTRA LUI VLADIMIR NEAGA DIN CHIȘINĂU, LA 1936

318. *Dr. Ioan Papinian*, directorul Spitalului din Chișinău, președintele secției medicale a «Astrei» basarabene - 2.III.1928.

«În ceea ce privește punctele 1, 2 și 3 din reclamațiunea dlui prof O. Ghibu, nu pot să declar nimic, fiindcă la acea dată nu am fost în Chișinău și nici n-am cunoscut pe dl Ghibu.

În anul 1926, când a revenit din nou în Basarabia, în calitate de comisar general al Astrei, l-am cunoscut și-i păstrez o frumoasă amintire. În tot timpul cât a stat în Basarabia, a desfășurat o activitate demnă de toată lauda. A înființat un ziar foarte bine scris și inspirat de un adânc suflu de naționalism și românism.

Prin străduința d. sale personală a grupat în despărțământul Astrei pentru Basarabia pe mai toți intelectualii Chișinăului, creând secțiunile științifice, literare și artistică.

A organizat conferințe săptămânale pentru fiecare din secțiuni, fie cu conferențieri dintre intelectualii de aici, fie făcând apel la conferențieri din centrele universitare din țară. Aceste conferințe erau organizate nu numai în Chișinău, dar și în celelalte centre ale provinciei.

A înființat căminuri culturale și biblioteci în foarte multe centre ale Basarabiei. Și este profund regretabil că o activitate așa de frumoasă a fost de o durată așa de scurtă.

Câte ar fi putut să facă un om așa de bine intenționat, cu o putere de muncă formidabilă și așa de dezinteresat!

În ceea ce privește situația financiară, știu că într-una din ședințele adunării, dl profesor Ciobanu a ridicat această chestiune. Au fost discuțiuni, unii dintre membri au arătat că, întrucât banii nu sunt dați de noi, nici n-avem dreptul să cerem vreo socoteală, totuși dl prof. Ghibu a cerut un juriu, la plecarea d. sale, căruia să-i predea socotelile, ceea ce s-a și făcut.

După plecarea dlui prof. Ghibu din Chișinău i-am urmărit activitatea pe terenul național și nu este un secret pentru nimeni că d.sa, printr-o muncă neobosită, dezinteresată și uneori luptând chiar cu politicianismul venal, a făcut să intre în patrimoniul statului averi de zeci și sute de milioane».

319. *Leon T. Boga*, profesor secundar, directorul Arhivelor Statului din Chișinău, secretar al secției etnografice și geografice a Astei - 17.III.1938.

«...Chestiunea dlui O. Ghibu de la Asociațiunea Astra a fost predată, dându-i-se descărcare.

La Adunarea generală a Astei nu-mi aduc aminte să se fi produs vreo manifestație ostilă față de dl Ghibu.

Cât privește activitatea intensă și multiplă a dlui Ghibu pe tărâmul național din Basarabia, păreri sunt împărțite. Personal apreciez această activitate și - ca cercetător al istoriei Basarabiei - socotesc că numele dlui Ghibu nu poate lipsi dintr-un istoric al mișcării școlare și naționale din Basarabia anilor 1917-1918, ca și a a nilor 1926-1927, când a reeditat ziarul *România Nouă* și *Cuvântul Moldovenesc* și a întemeiat Asociațiunea Astra - Regionala Basarabiei».

320. *Grigore Alexandru Cazacliu*, mai târziu Rezydent Regal al Basarabiei -17.III.1938.

«... Știu însă că această tipografie (înființată de dl O. Ghibu) a adus mult folos Basarabiei românești.

... Despre activitatea dlui O. Ghibu în Basarabia în anul 1917-1918 pot să scriu foarte mult, în pe scurt declar că personal am o mare admirație și ca basarabean îi sunt recunoscător pentru tot ce a făcut. Istoricul nepărtinitor nu va putea trece peste numele lui O. Ghibu».

321. *Eugen Ionescu-Darzeu*, procuror general al Curții de Apel, Lăpușna - 27.VI.1938.

«În legătură cu articolele publicate în ziarul *Viața Basarabiei* din Chișinău în cursul lunii octombrie 1936, contra dlui prof. O. Ghibu de la Universitatea din Cluj, pot spune, în termeni generali, că am rămas profund surprins și mâhnit că nu au putut fi scrise acele articole într-un ziar românesc.

Activitatea publică a dlui prof. Ghibu, ca om de știință, ca propagandist cultural și național, ca organizator de asociații culturale, ca publicist, ca animator - este sau trebuie să fie cunoscută de orice român conștient.

Parte din această activitate am cunoscut-o nemijlocit, aici în Chișinău, în anii când am avut cinstea să fiu colaborator al d.sale la întemeierea și activitatea asociației Astra din Basarabia.

Este complet neexact că în anul 1926, pe când dl Ghibu era comisar general al Astei pentru Basarabia, d.sa ar fi fost nevoit să plece rușinat din această provincie, fiindcă n-ar fi putut justifica întrebuițarea sumelor de bani pe care le-ar fi primit în calitate pe care o avea și pentru folosința Astei basarabene.

Dl Ghibu, înainte de a pleca din Chișinău, după ce și-a îndeplinit în întregime, cu deosebit succes, mandatul de comisar general al Astei pentru Basarabia, a prezentat socotelile gestiunii sale unei comisiuni de patru persoane alese din Comitetul general al Astei basarabene. Această comisiune era formată din dl Ioan Pelivan, fost ministru, N. Lungu, fost director al Băncii Naționale din Chișinău, dl Pan.Halippa, fost ministru, și eu. Socotelile, fiind găsite în regulă, au fost admise.

Nu cunosc nimic asupra celorlalte învinuiri aduse prin suszusul ziar dlui Ghibu, ținând socoteală că acele învinuiri de referă la activitatea dlui Ghibu în anii anteriori anului 1926, și

că în anul 1926 a fost îmbrățișat cu unanimă încredere și simpatie în Chișinău, - găsesc că învinuirile nu au nici o consistență».

322. *Dionisie Erhan*, episcop al Ismailului - 10.III.1938.

«N-am nici o cunoștință despre distribuirea celor 400 exemplare din Gramatica de Tik-tin. Dacă s-au distribuit prin mănăstiri, le-a distribuit în mod gratuit și tot ce a mai dat - alte cărți și reviste - tot gratuit le-a distribuit. Știu aceasta pentru că eram pe atunci starețul mănăstirii Suruceni și am luat parte la toate mișcărilor naționaliste ale Basarabiei din anii 1917-1918.

Atâta știu că dl Ghibu a venit sărac și a plecat tot sărac. Și în timpul refugierii lui s-a folosit mult de binefacerile noastre și ale mănăstirii Suruceni, împreună cu alți refugiați din Bucovina, Transilvania și alte părți.

Nu cred că era capabil ca acest mare naționalist și muncitor pentru deșteptarea intelectualilor și învățătorilor din Basarabia, care este dl Ghibu, să fi fost capabil de astfel de acte, cari i se aduc în sarcină.

Știu că a fost la începutul mișcării naționaliste o tipografie făcută cu bani adunați și la care am contribuit și eu cu vreo 3.000 ruble și pentru că ataca mereu pe Germani, pentru că așa dictau împrejurările, a fost confiscată de guvernul Marghiloman, fapt pe care-l știu de la Atanasie Popovici, răposatul G. Tofan și ceilalți tovarăși de muncă ai lui Ghibu.

În locul acelei tipografii s-au strâns iarăși bani, la care am contribuit și eu iar, și s-a înjghebat o nouă tipografie pentru a servi mai departe interesul neamului. De unde s-a cumpărat tipografia și ce s-a făcut pe urmă cu ea, n-am cunoștință.

323. *Andrei Oțetea*, profesor la Universitatea din Iași, mai târziu membru al Academiei R.P.R. și directorul Institutului de Istorie al Academiei R.P.R.

«La sfârșitul anului 1917, mă găseam la Chișinău și făceam parte din redacția ziarului *Ardealul*, care mai târziu s-a transformat în *România Nouă*. Dl Ghibu scosese aceste ziare, cari aveau menirea redeșteptării Basarabenilor. Dl Ghibu, atât prin ziarele sale, cât și prin propagandă personală și directă a contribuit într-o măsură covârșitoare la gruparea Basarabenilor într-un partid național moldovenesc, cu scopul de a pregăti unirea Basarabiei cu România...

... Sunt extrem de surprins de campania aceasta împotriva dlui Ghibu. În anii 1917-1918, când printre Basarabeni domnea cea mai desăvârșită dezorientare cu privire la soarta Basarabiei, dl Ghibu a lansat cel dintâi cuvântul de ordine al unirii Basarabiei cu Patria-Mamă, a inspirat la Primărie și la Zemstvă, toate măsurile pentru naționalizarea Basarabiei și a dus, prin cuvânt și prin scris, o neobosită campanie până la unirea Basarabiei cu România. Intervenția lui Constantin Stere s-a produs în ultimul moment, când toate lucrurile erau pregătite, în bună parte mulțumită activității dlui Ghibu».

324. *Gurie, mitropolitul Basarabiei* - 31.III.1938.

«Cunosc activitatea rodnică pe tărâm național, dusă cu multă râvnă pentru propășirea culturii naționale în Basarabia, dusă de dl prof. univ. O. Ghibu.

Pot spune că a fost promotorul culturii naționale în această provincie a țării...

...nu pot concepe sau admite ca dl prof. O. Ghibu, pe care-l cunosc din 1917, să se fi abătut vreodată de la tot ce este cinstit și corect. Am colaborat cu dânsul în ce privește activitatea națională în Basarabia și-i cunosc, deci, rodnică-i activitate în această privință».

325. *Episcopul Nicolae Colan*, ministrul Educației Naționale - 1.VI.1938.

«L-am cunoscut pe dl O. Ghibu din anul 1914. În 1917-1918, am luat parte activă la mișcarea de renaștere culturală și națională a fraților din Basarabia, mișcare condusă în

parte covârșitoare de dl prof. Onisifor Ghibu.

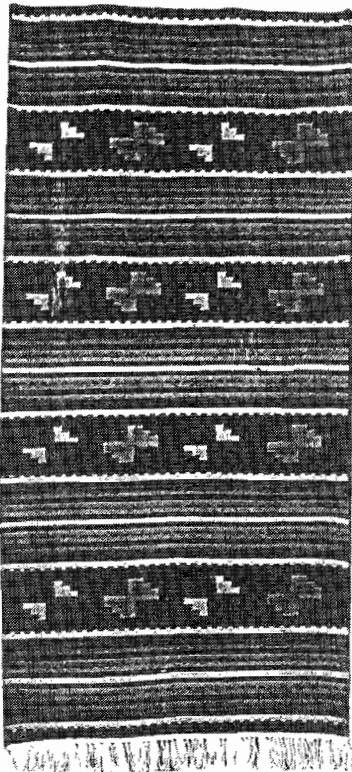
Știu că în această mișcare a avut o tipografie și o librărie, că a scos foaia *Ardealul*, iar mai târziu *România Nouă*, la care am colaborat și eu.

Pentru întemeierea tipogarfiei și librăriei și pentru editarea ziarului, dl prof. Ghibu a cheltuit osteneală mare, alergând în toate părțile pentru a strânge ajutoarele necesare...

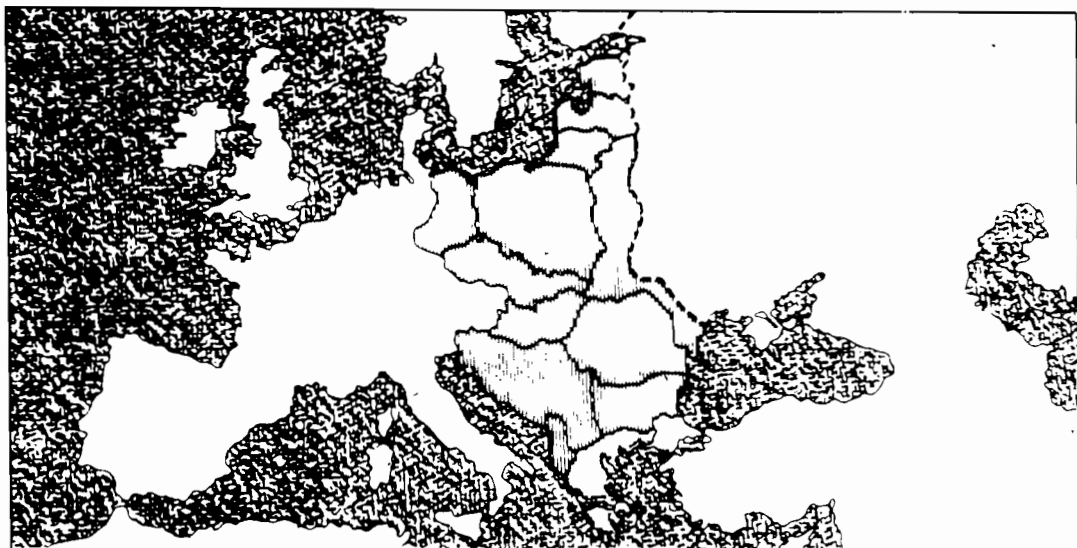
... Dl Ghibu și familia sa trăiau în condiții cât se poate de modeste, ca să nu spun de mizerie, primind și ajutând pe fiecare refugiat, care i se adresa. Eu însumi am fost găzduit vreo două săptămâni în casa d.sale, până ce mi-am găsit un rost în Chișinău.

După cât i-am cunoscut activitatea sa bogată în cuprinsul Basarabiei, pot spune că dl Ghibu a jertfit numai și n-a căutat să i se răsplătească nici într-un fel ostenelele sale puse în slujba neamului» (1).

(1) Articolele care au generat procesul din calomnie prin presă (în cadrul căruia s-au făcut depozitiile din care s-au extras textele de la punctele 318 - 325 de mai sus) au apărut în ziarul *Viața Basarabiei*, organ al Partidului național-țărănesc, numerele 1098, 1100, 1102, 1103, 1105, 1107, 1109-1111, din septembrie-octombrie 1936, ca reacție la articolul lui O. Ghibu, *Note despre Basarabia de astăzi*, publicat în *Universul*, nr. 319, din 18.XI.1936. Datorită afirmațiilor neadevărate și caracterului ofensator al articolelor, autorul lor, Vladimir Neaga, a fost condamnat la închisoare și amendă.

Covoare românești «Bucovina»

Moscova, 9 Octombrie 1944

"Momentul era potrivit pentru a trata, așa că am spus: "Să aranjăm treburile noastre în Balcani. Armatele voastre sunt în România și în Bulgaria. Noi avem acolo interese, misiuni, agenți. Între noi nu trebuie să existe neînțelegeri pentru lucruri mărunte.

Cât privește Anglia și Rusia, ați fi de acord - l-am întrebat pe Stalin - ca voi să aveți o dominație de 90% asupra României, noi să avem 90% în Grecia și "fifty-fifty" cu voi în Jugoslavia?" În timp ce se traduceau cele de mai sus, am scris pe o jumătate de foaie de hârtie:

România: Rusia ia 90%; ceilalți iau 10%

Grecia: Marea Britanie (de acord cu Statele Unite) ia 90%; Rusia ia 10%

Jugoslavia și Ungaria: 50% - 50%

Bulgaria: Rusia ia 75%; ceilalți 25%.

Winston Churchill

"Cel de al doilea război mondial"

- Memorii -

SUMARUL

Prof. Ioan Scurtu, <i>Rezoluția Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia adusă la București</i>	1
Vasile Vetișanu, <i>Argumentul istoric Carei</i>	4
Prof Gino Lupi, <i>Il popolo romeno rappresenta la civiltà di Roma in Oriente</i>	5
<i>Il Beato Card. Andrea Carlo Ferrari</i>	6
Emilio Davanzo, <i>Acqueforti e Poemi</i>	8
Dr. Constantin Atanasiu, <i>Omenescul (continuare din numărul precedent)</i>	10
T. V. Bădescu, <i>Patriarhul ecumenic Dimitrios I în vizită la Roma</i>	14
Onisifor Ghibu, <i>Gânduri pe tema Basarabiei (nr. 318-325)</i>	16